ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

Factors associated with self-care behaviors of patients with hypertension who received services at the Health Promotion Hospital Tambon Ban Tanyong PaothakaochaSub District NongChikDistrict, Pattani province

เสาวนีย์ ลาเสือ[1] ปรวุฒิ เมืองอู่[2] อภิเชษฐ์ เจริญท้าว[3] และศรศักดิ์ ตันตะโนกิจ[4]

[1]คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
333 หมู่ 8 ตำบลบ้านโตก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
[2]สาขาแพทย์แผนไทย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
99 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
[3]คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
333 หมู่ 8 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
[4]สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
333 หมู่ 13 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
*E-mail : Apichet.cnu@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้ สถิติการแจกแจงความถี่ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของตัวแปรใช้ค่าไคสแควร์ (Chi - square) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 59 ปี ดัชนีมวลกายอยู่ในระดับปกติ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้อยู่ในช่วง 5,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่ไม่มีโรคแทรกซ้อน ระยะเวลาที่ป่วยอยู่ในช่วง 1-3 ปี การได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงอยู่ใน ระดับสูง และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงอยู่ในระดับดี ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง พบว่า ปัจจัย ส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนปัจจัย อายุ รายได้ โรคแทรกซ้อน ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรค ดัชนีมวลกาย สถานภาพ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดูแลตนเอง, โรคความดันโลหิตสูง

ABSTRACT

The objective of this research was to study self-care behavior of the people with hypertension and correlation factors concerning how they looked after themselves. These people received their medical services at Ban Tan Yongpao Health Promotion Hospital, Tha Kamsum Subdistrict, Nong Chik District, Pattani. The sampling population consisted of 150 people. Questionnaires were used for collecting data. Collected data was then statistically analyzed yielding frequency, percentage, mean, and standard deviation figures. Chi-square was utilized for correlation purpose.

Results of the study showed that most of the people involved in the study were female. Most of them were 40-59 years old and married, had normal body mass index, received elementary school

education, considered themselves to be laborers, and earned an income of 5,000 baht or above. The study also found that the majority of these people had no incurrent disease while their disease happened during the past 1-3 years. The amount of news and information these people had received was considered to be at the average level. They had a high level of knowledge of hypertension and their self-care behavior was at 'good' level. As for their personal factors namely gender, level of education, factors concerning availability of health care information, factors concerning knowledge of hypertension, these were found to have correlation with their self-care behavior with a statistically significant difference of $p<0.05$. However, personal data namely age, monthly income, incurrent disease, duration for having disease, body mass index, marital status, and occupation were found to have no correlation with their self-care behavior with a statistically significant difference of $p<0.05$.

Keywords: self-care behavior, hypertension

1. บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการ ดำเนินชีวิตของประชาชน ประชาชนมีการแข่งขันสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัว นิยมวัฒนธรรม ตะวันตกมากขึ้นจึงทำให้วิถีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเร่งรีบกับการทำงาน การบริโภค อาหาร โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ มีการเคลื่อนไหวร่างกายน้อยลง ขาดการออกกำลังกาย ภาวะเครียด รวมถึงการบริโภคยาสูบ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจขาดเลือด โรคเรื้อรังทางเดินหายใจส่วนล่าง และโรคหลอดเลือดสมอง (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2552)

จากรายงานสุขภาพทั่วโลกปี พ.ศ.2555 ขององค์กรอนามัยโลกพบว่า 1 ใน 10 ของ ประชาชนในวัยผู้ใหญ่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน และ1ใน 3 มีภาวะความดันโลหิตสูง นอกจากนี้พบว่า ร้อยละ 63 ของการเสียชีวิตทั้งหมดทั่วโลกเกิดจากโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ ขาดเลือด โรคเรื้อรังทางเดินหายใจส่วนล่าง และโรคหลอดเลือดสมอง สำหรับประเทศไทยจากการสำรวจสุขภาพประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 4 พ.ศ.2551 - 2552 พบว่า ความชุกของโรคความดันโลหิตสูงเป็นร้อยละ 21.4 โดยพบว่าผู้ป่วยเพศชายร้อยละ 60 และผู้ป่วย เพศหญิงร้อยละ 40 ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยมาก่อน และมีผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคความดัน โลหิตสูง แต่ไม่ได้รับการรักษาร้อยละ 8 9 จากการคัดกรองโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิต สูงในประชากรอายุ 35 ปีขึ้นไป พ.ศ.2554 พบผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่กว่า 300,000 คน พบผู้มีระดับ น้ำตาลในเลือดสูงเกินปกติ เสี่ยงจะป่วยอีก 2.4 ล้านคน พบผู้ป่วยความดันโลหิตสูงรายใหม่กว่า 800,000 คน พบผู้ที่มีความดันโลหิตสูงกว่าปกติ เสียงจะป่วยอีก 3.7 ล้านคน และพบผู้ป่วยเบาหวาน และความดันโลหิตสูงที่มีภาวะแทรกซ้อนแล้วรวม 176,000 คน (ไตเสื่อม 96,000 คน มีปัญหาทาง ตา 50,000 คน และมีอาการชาที่เท้า/หรือเท้าเป็นแผล 30,000 คน) (สำนักงานระบาดวิทยา กระทรวง สาธารณสุข, 2555) ขณะเดียวกันจากข้อมูลการเข้ารับบริการด้านการแพทย์ของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนอง จิก จังหวัดปัตตานี พบว่ามีผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเข้ารับบริการจำนวนมาก คือ โรคความดันโลหิตสูง 150 ราย โรคเบาหวาน 127 ราย (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์, 2555)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรคความดันโลหิตสูงเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่ เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขมากที่สุดในปัจจุบัน และโรคความดันโลหิตสูงสามารถป้องกัน และ รักษาได้ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดำรงชีวิตประจำวัน ตั้งแต่การบริโภคอาหาร ควบคุม ความดันโลหิตสูง การออกกำลังกาย และปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์อย่างเคร่งครัด เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนที่จะตามมาได้ จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบล ท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอ หนองจิก จังหวัดปัตตานี และผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็น แนวทาง

ในการแก้ไขปัญหาโรคความดันโลหิตสูงที่เป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์

3. ขอบเขตในการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพประกอบด้วย

3.1.1 การศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับ บริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเองที่จำเป็นโดยทั่วไป

(2) ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเองที่จำเป็นตามระยะพัฒนาการ

(3) ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเองที่จำเป็นตามภาวะเบี่ยงเบนทางด้านสุขภาพ

3.1.2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรค ความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่า คำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 3 ปัจจัยดังนี้

(1) ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ คัชนีมวลกาย ระยะเวลาที่เจ็บป่วย โรคแทรกซ้อน

(2) ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

(3) ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง

3.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 3 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 3,787 คน ซึ่งประชากร ที่ใช้ศึกษาคือ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มีประวัติการรักษามารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน 150 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์, 2555)

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 - มีนาคม พ.ศ. 2557 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 13 เดือน

3.4 สมมติฐานการวิจัย

3.4.1 ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ดัชนีมวลกาย ระยะเวลาที่เจ็บป่วย และโรคแทรกซ้อน มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยง เปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

3.4.2 ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ มีความสัมพันธ์ต่อ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

3.4.3 ปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแล ตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน ตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

3.5 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 - มีนาคม พ.ศ. 2557

3.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.6.1 ทำให้ทราบพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัด ปัตตานี

3.6.2 ทำให้ทราบอุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอ หนองจิก จังหวัดปัตตานี

3.6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนา หรือดูแลสุขภาพ ของ

ประชากรทั้งกลุ่มป่วยและกลุ่มเสี่ยงในชุมชนตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

4. ดำเนินงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบหาความสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยการศึกษาวิจัยใน ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ในปีพ.ศ. 2555 จำนวน 150 ราย (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี, 2555)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ การสอบถามโดยใช้ แบบสอบถาม การศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบวัดตัวแปรต่างๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิด แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เดือน อาชีพ ดัชนีมวลกาย โรคแทรกซ้อน ระยะของการป่วยเป็นโรคความ คันความดันโลหิตสูง เป็นต้น ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเติม ข้อความ (Open Ended) จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ โดย มีคำถาม 3 ข้อ แต่ละข้อมีให้เลือก 3 ระดับ ดังนี้

ได้รับเป็นประจำ หมายถึง ได้รับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ 4 - 7 วัน ใน 1 สัปดาห์

ได้รับเป็นบางครั้ง หมายถึง ได้รับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ 1 - 3 วัน ใน 1 สัปดาห์

ไม่เคยได้รับ หมายถึง ภายใน 1 สัปดาห์ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ เลย

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้รับเป็นประจำ ให้คะแนน 2 คะแนน

ได้รับเป็นบางครั้ง ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่เคยได้รับเลย ให้คะแนน 0 คะแนน

การวัดระดับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 3 ระดับ และใช้คะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด มาจัดระดับ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977 : 14) ดังนี้ เกณฑ์การวัดระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพดังนี้ ระดับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ

0.00 - 0.67 หมายถึง ระดับน้อย

0.68 - 1.34 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.35 - 2.00 หมายถึง ระดับมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสู โดยมีลักษณะคำถามเป็น คำถามประเมินความรู้ จำนวน 15 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบคำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่ เพียง 2 ตัวเลือกเท่านั้น

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การวัดระดับความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงดังนี้ ค่าเฉลี่ย ระดับความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง

0.00 - 0.33 หมายถึง ระดับน้อย

0.34 - 0.67 หมายถึง ระดับปานกลาง

0.68 - 1.00 หมายถึง ระดับสูง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

แบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลตนเองโดยทั่วไปจำนวน 13 ข้อ ด้านการดูแลตนเองที่จำเป็นตามระยะ พัฒนาการจำนวน 5 ข้อ ด้านการดูแลตนเองที่จำเป็นตามภาวะเบียงเบนทางด้านสุขภาพจำนวน 13 ข้อ รวมทั้งหมด 31 ข้อ โดยมีให้เลือกตอบ 4 ระดับ ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง ได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ 6-7 วัน ใน 1 สัปดาห์

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ 4 - 5 วัน ใน 1 สัปดาห์

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ 1 - 3 วัน ใน 1 สัปดาห์

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ภายใน 1 สัปดาห์ ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ เลย

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถาม โดยปรับระดับการให้คะแนน 4 ระดับดังนี้

ลักษณะคำตอบ	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
ปฏิบัติเป็นประจำ	3	0
ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง	2	1
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	1	2
ไม่เคยปฏิบัติ	0	3

การวัดระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 4 ระดับ และใช้คะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดมาจัดระดับ โดย ใช้เกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977 : 14) ดังนี้

เกณฑ์การวัดระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงเป็นดังนี้

0.00 – 1.00 ควรปรับปรุง

1.01 - 2.00 ปานกลาง

2.01 - 3.00 ดี

3.3 การสร้างเครื่องมือ และการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

(3.3.1) กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมจาก ตำรา งานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

(3.3.2) สร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม และกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน

(3.3.3) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา พร้อมทั้งการใช้ภาษาในข้อความให้ เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบจากงานวิจัยของอรสา นาคพลและคณะ (2555)

(3.3.4) ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ หมู่ที่ 5 หมู่บ้านท่าเรือ ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.713

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(3.3.1) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน ตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556

(3.3.2) ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(3.3.3) ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

(3.3.4) ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจนครบจำนวน 150 ราย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(1) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

(2) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 - เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556

(3) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บแบบสอบถามจนครบจำนวน 150

(4) เก็บข้อมูลผู้ป่วยที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน ตันหยงเปาว์ ในวันที่แพทย์นัด

(5) กรณีผู้ป่วยไม่มารับบริการตามวันเวลาที่แพทย์นัดผู้ศึกษาจะตามไปเก็บที่บ้าน

(6) กรณีผู้ป่วยไม่อยู่บ้าน ผู้ศึกษาจะข้ามแล้วย้อนกลับมาเก็บใหม่

(7) กรณีผู้ป่วยทุพลภาค หรือป่วยหนักจะถามข้อมูลจากผู้ดูแล

(8) กรณีผู้ป่วยเสียชีวิต หรือย้ายออกจากพื้นที่ผู้ศึกษาจะตัดรายชื่อไม่เก็บข้อมูล

(9) กรณีพบผู้ป่วยรายใหม่ที่ไปรับบริการหรือ ไม่ได้ไปรับบริการ ณ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลด้วย

(10) กรณีพบผู้ป่วยอยู่ในเขตการรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านตันหยงเปาว์ แต่ไปรับบริการที่อื่นผู้ศึกษาจะไม่เก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.4.1) ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ได้แก่ ค่าร้อยละ

(3.4.2) ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3.4.3) ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจง ความถี่ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3.4.4) ข้อมูลการวัดระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจก แจงความถี่ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการศึกษาปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ดัชนีมวลกาย ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ โรคแทรกซ้อน ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง ใช้ค่า ไคสแควร์ (Chi - square) เพื่อใช้ในการทดสอบ ความสัมพันธ์ของตัวแปร

4.สรุปผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 58.0 มีอายุอยู่ในช่วง 40 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.3 มีค่าดัชนีมวลกายระดับปกติ คิดเป็นร้อย ละ 60.7 ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 84.0 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.0 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 35.3 มีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.0 ส่วนใหญ่ไม่มีภาวะโรคแทรกซ้อน คิดเป็นร้อยละ 62.7 และมีระยะเวลาของการ ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.7

4.2 ข้อมูลการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

ผลการศึกษา พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทโทรทัศน์ วิทยุ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 1.38 รองลงมา จากสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ/ใบปลิว และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 1.33 และ 1.30 ตามลำดับ

4.3 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของกลุ่มตัวอย่างโดย ภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 0.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงของกลุ่มตัวอย่างรายด้าน และโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงราย ด้านอยู่ในเกณฑ์ดี มี 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเองที่จำเป็นโดยทั่วไป (X = 2.27, S.D. = 0.39) ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเองที่จำเป็นตามระยะพัฒนาการ (X= 2.33, S.D. = 0.26) และด้าน พฤติกรรมการดูแลตนเองที่จำเป็นตามภาวะเบี่ยงเบนทางด้านสุขภาพ (X = 2.48, S.D. = 0.29) และมีพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี (X = 2.55, S.D. = 0.35)

4.5 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูล ข่าวสาร และปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p < 0.05$) การได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p<0.01$)

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ดัชนีมวลกาย สถานภาพ อาชีพ รายได้ โรคแทรกซ้อน ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p>0.05$)

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง และปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

5.1 เพศ

ผลการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูง ($p < 0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีระดับ พฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการเติมเครื่องปรุงรสเค็มในอาหาร การรับประทานอาหารและ ผลไม้ที่มีรสหวาน การสูบบุหรี่หรือได้รับควันบุหรี่ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ส่งผลต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูง ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรสา นาคพล และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง กรณีศึกษาผู้ที่มารับ บริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

5.2 อายุ

ผลการศึกษาพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p>0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 59 ปี มี พฤติกรรมการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับดี เช่น การนอนหลับอย่างน้อยวันละ 6 - 8 ชั่วโมง การ รับประทานผักและผลไม้ การรับประทานหารที่มีกรดไขไม่อิ่มตัว เช่น เนื้อปลา น้ำมันถั่วเหลือง การออกกำลังกาย และการละหมาดอย่างสม่ำเสมอทำให้ร่างกายแข็งแรง ผลการศึกษานี้สอดคล้อง กับการศึกษาของ อรสา นาคพล และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูง กรณีศึกษาผู้ที่มารับบริการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแล ตนเองการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

5.3 ดัชนีมวลกาย

ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีมวลกายไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแล ตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p = 0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีดัชนี มวลกายอยู่ในช่วงน้ำหนักปกติ รวมถึงพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี เช่น การรับประทานผักและผลไม้ การออกกำลังกาย และการนอนหลับอย่างเพียงพอ จึงทำให้ดัชนีมวลกายไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ผลของกับการศึกษาของเสาวรส เรื่องสุข และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไม้แดง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ดัชนีมวลกายไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

5.4 สถานภาพ

ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p > 0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ม พฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับดี รวมถึงการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการดูแลสุขภาพ เช่น การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกำลังกาย และการนอนหลับอย่างเพียงพอ ในแต่ละวัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวรส เรื่องสุข และคณะ ที่ศึกษา พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านไม้แดง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

5.5 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแล ตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p < 0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการเพิ่ม หรือลดขนาดของยารักษาโรคความดัน โลหิตสูงได้ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลให้การรักษาโรคความดันโลหิตสูงเป็นไป อย่างล่าช้า ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรสา นาคพล และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง กรณีศึกษาผู้ที่มารับบริการ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับ การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูง

5.6 อาชีพ

ผลการศึกษาพบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p > 0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับดี มีความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงอยู่ในระดับสูง รวมถึงการไปตรวจตามแพทย์นัด และรับยารักษาโรคความดันโลหิตสูงเป็นประจำ ดังนั้นปัจจัยด้าน

อาชีพจึงไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเสาวรส เรื่องสุข และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน ไม้แดง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

5.7 รายได้

ผลการศึกษาพบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p>0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ มากว่า 5,000 ต่อเดือน มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับดี รวมถึงการใช้วิธีต่างๆ เพื่อทำให้ จิตใจสบาย ผ่อนคลายความเครียด และการพบปะพูดคุยระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้ป่วยคนอื่นใน การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่เหมาะสม ทำให้ปัจจัยรายได้ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ การศึกษาของเสาวรส เรื่องสุข และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไม้แดง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูง

5.8 โรคแทรกซ้อน

ผลการศึกษาพบว่า โรคแทรกซ้อนไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแล ตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่มีโรคแทรกซ้อน และมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม เช่น การรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การออกกำลังกาย การเข้ารับการตรวจรักษาตามแพทย์นัดทุกครั้ง และการรับประทานยาตามคำสั่งของแพทย์ทำให้ผู้ป่วยไม่เกิดโรคแทรกซ้อน การศึกษานี้สอดคล้อง กับการศึกษาของ อรสา นาคพล และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูง กรณีศึกษาผู้ที่มารับบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าโรคแทรกซ้อนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิต

5.9 ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง

ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาที่ป่วยไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการ ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p>0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลา ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง 1-3 ปี มีการปฏิบัติตนในการผ่อนคลายความเครียดที่ดี รวมถึงการ ไปตรวจตามแพทย์นัด และรับประทายาตามแพทย์สั่งเป็นประจำ ทำให้ระยะเวลาป่วยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของอรสา นาคพล และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูง กรณีศึกษาผู้ที่มารับบริการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรคความดัน โลหิตสูงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูง

5.10 การได้รับข้อมูลข่าวสาร

ผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ มีความสัมพันธ์ ทางสถิติกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ($p < 0.01$) เนื่องจาก ภาพรวมการได้รับข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ส่งผลต่อการได้รับ ข้อมูลข่าวสาร ทั้งจากหนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ และอื่นๆ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ การศึกษาเสาวรส เรื่องสุข และคณะ ที่ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไม้แดง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

5.11 ความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้เกี่ยวกับการลด หรือเพิ่มขนาดของยารักษาโรคความดันโลหิตสูงได้ด้วยตนเองตามที่คิดว่าเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทำให้ความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา บาลี ศึกษาความรู้และการปฏิบัติตัวในการดูแลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในเขตพื้นที่ตำบลหนองแวงโสกพระ พบว่า ความรู้มี

ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการดูแลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

6.ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

(1) จากผลการศึกษา พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ควรมีการรณรงค์ ส่งเสริม และมุ่งเน้นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงให้ได้รับข่าวสารมากขึ้น โดยการเพิ่มเติมองค์ความรู้ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ อาสาสมัครประจำ หมู่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพต่อไป

(2) จากผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงอยู่ ในระดับดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตันหยงเปาว์ ควรมีการดำเนินงานตามนโยบาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงเข้ารับบริการตามแพทย์นัดอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตาม ผลการรักษา และมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้อง

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรังอื่นๆ เช่น โรคเบาหวาน ซึ่งผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงส่วนใหญ่มักพบโรคเบาหวานแทรกซ้อนด้วย อันเป็น ปัญหาทางด้านสาธารณสุข และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้ป่วยต่อไป

(2) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการดูแล ตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงได้ชัดเจนมากขึ้น

7.บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข. (2555). **รายงานการเฝ้าระวังโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง.** กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง, สำนักงานระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข.

กันยา สุวรรณแสง. (2539). **จิตวิทยาทั่วไป** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

เกษม วัฒนชัย. (2533). **การดูแลโรคความดันโลหิตสูง**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

จรัสวรรณ เทียนประภาส, และพัชรศรี ตันศิริ. (2536). **การพยาบาลผู้สูงอายุ** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ: รุ่งเรืองธรรม.

จันทน์เพ็ญ ชูประภาวรรณ, และคณะ. (2543). **รายงานการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของ**. ประชาชนไทยด้วยการสอบถามและตรวจร่างกายทั่วประเทศ ครั้งที่ 1, กรุงเทพ ดีไซร์

ชนิดา กาญจนาลาภ. (2543). **ความดันโลหิตสูงคาถามที่คุณมีคาตอบที่คุณต้องการ**. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้างจำกัด.

ชุมศักดิพฤษพงศ์. (2547). **คู่มือความดันโลหิตสูง The Ultimate Euide ling Blood Pressure**. กรุงเทพฯ.

ชูศักดิ์ เวชแพทย์. (2538). **สรีรของผู้สูงอายุ** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ.

ศุภวนิช ทิพมาส ชิณวงศ์. (2545). **หลังการพยาบาลผู้ป่วยความดันโลหิตสูง**. หลักการพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เล่ม 1 (190-198), สงขลา, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เทิดศักดิ์ เดชคง. (2543). **การเรียนรู้สู่พลังจิตใจ**. คณะแพทย์ศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธาดา อินยิบซอย. (2535). **Precipittous Hypotension After Nifedipine in Pheochomocytoma :Report of 2 Cases**. คณะแพทย์ศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เนาวรัตน์ จันทานนท์ และบุษราคัม สิงห์ชัย. (2554). **พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร**. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ปิยะนุช รักพาณิชย์. (2542). **โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจขาดเลือดกับการปฏิบัติตัว**. การทบทวนองค์ความรู้กับการดูแลสุขภาพในชีวิตประจำวัน, กรุงเทพ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บรรลุ ศิริพานิช. (2542). **คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพ: พิมพ์ดี.

สายพิณ เกษมกิจวัฒนา. (2536). **แบบจำลองเชิงสาเหตุของความเครียดในบทบาทของภรรยาผู้ป่วยเรื้อรังในฐานะผู้ดูแล**. (วิทยานิพนธ์ พยาบาล

ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล).

สุภาภรณ์ อุดมลักษณ์. (2531). **ผลการเตรียมครอบครัวต่อความสามารถในการดูตนเองและการควบคุมโรคของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง**. เชียงใหม่: มหาลัยเชียงใหม่.

สุรเกียรติ อาชานานุภาพ. (2544). **ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ: พิมพ์ดีจำกัด.

เสนอ อิทรสุขศรี. (2543). **เกร็ดจากกลุ่มยาชุดผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ทอง.

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2545**). การป้องกันโรคความดันโลหิตสูง.** วันที่สืบค้นข้อมูล 25 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เข้าถึงได้จาก http://www.fda.moph.go.th/.

เสาวรส เรืองสุข และคณะ. (2555). **การศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไม้แดง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**, วิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา นครศรีธรรมราช.

โสภา ชพิกุลชัย. (2521). **การศึกษาความรู้สึกของผู้ติดยาเสพติดที่มีต่อศาสนาและวิธีการนำศาสนามาแก้ปัญหายาเสพติด.** กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปภัมภ์.

อภิสิทธิ์ วิริยานนท์. (2542). **หลัก 5 อ. ทฤษฎีพอเพียงแห่งสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: สานักพิมพ์น้าฝน.

อรสา นาคพล และคณะ. (2555). **การศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกรณีศึกษา ผู้ที่มารับบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรม จังหวัดนครศรีธรรมราช**, วิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา นครศรีธรรมราช .

อรสา พันธ์ภักดี. (2542). **กระบวนการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ.**(วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

อุทิศ ดีสมโชค. (2537). **โรคข้อกระดูกเสื่อมการสอนวิชาอายุศาสตร์โรคข้อและรูมาติกซึม**. กรุงเทพ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุ่นใจ เครือสถิตย์. (2542). **ประสิทธิผลของการดูแลสุขภาพที่บ้านต่อการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นล**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

Best. John W. (1977). **Research in Education**, 3rd ed, Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hill, Inc.

Leyin, L.S. (1976). **The Lay Person as The Premary Health care Practitioner**. Pulic Health Report

Orem, D.E. Nursing. (1985). **Concepts of practice**. 3New York:Mc Graw-Hill Book.

Orem, D.E. Nursing. (1991). **Concepts of practice**. 4 th ed. St Louis Mosky Year Book co.

Pender. (1996). **Health Promotion in Nursing Practice**, 3rd ed, Appleton & Lange, Connecticut.

World Health Organization International Society of Hypertension Guildliness for the Mangement of Hypertension, 1999, Memorandum from a World Health Organization – International Society of Hypertension Meeting.